

En studie om användning av audiovisuellt material i
högstadiers svenskundervisning och synvinklar på
skolvärldens digitalisering

Kandidatavhandling
Iida Kalpio

Jyväskylä universitet
Institutionen för språk
Svenska språket
25.4.2014

TIIVISTELMÄ

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta	Kielten laitos
Tekijä: Iida Marleena Kalpio	
Otsake: En studie om användning av audiovisuellt material i högstadiers svenskundervisning och synvinklar på skolvärldens digitalisering	
Aine: ruotsin kieli	Kandidaatintutkielma
Vuosi 2014	Sivumäärä 27+5
<p>Tutkielmani tarkoitus on antaa näkökulmia teknologian kehityksen vaikutuksesta tämän päivän koulumaailmaan: erityisesti oppimateriaaleihin ja kielenopetukseen. Tutkimuksessani kartoitan kuuden eteläsuomalaisen yläasteen ruotsinopettajan näkökulmia audiovisuaalisen materiaalin käytöstä ruotsin opetuksessa. Halusin selvittää käyttävätkö opettajat audiovisuaalista materiaalia ja jos niin millaista, kuinka usein ja erityisesti: mihin tarkoitukseen sitä käytetään. Myös audiovisuaalisen materiaalin hankinta, hyvät ja huonot puolet, koulujen teknologiset resurssit, sekä opettajien suhtautuminen niin audiovisuaaliseen materiaaliin kuin ylipäätensä oppimateriaalien digitalisoitumiseen olivat tarkastelun kohteena. Tutkimuksen tulokset analysoitiin kvalitatiivisesti.</p> <p>Päähuomiot tutkimusteni tulosten pohjalta ovat, että tutkimukseen osallistuneet opettajat käyttävät audiovisuaalista materiaalia ruotsin opetuksessa, mutta eivät ehkä niin monipuolisesti kuin olisi mahdollista. Syitä tähän on esimerkiksi valmiin ruotsinkielisen audiovisuaalisen oppimateriaalin puute, hankinnan työläys ja ajan riittämättömyys. Tästä huolimatta opettajien suhtautuminen niin audiovisuaalisiin kuin digitalisoituviinkin oppimateriaaleihin on pääosin positiivista ja esim. audiovisuaalinen materiaali nähdään oppilaita kiinnostavana opetuskeinona. Audiovisuaalista materiaalia käytetään tämän rajatun tutkimuksen tulosten perusteella kuitenkin ennen kaikkea kevyempänä lisämateriaalina ruotsin opetuksessa.</p> <p>Tutkimukseni antaa näkökulmia ja pohjaa jatkotutkimuksille koulujen ja erityisesti oppimateriaalien kehittyessä yhä teknologiapainotteisempaan suuntaan. Aihe on ajankohtainen ja teknologian yleistyessä kouluissa, tulevat tämäntyyppiset tutkimukset olemaan jatkossakin tärkeitä. Tutkimukseni tulokset osoittavat, että esimerkiksi uudet teknologiat ja mediat huomioonottavia, ruotsin opetukseen sopivia, oppimateriaaleja kaivataan. Ylioppilaskirjoitusten digitalisoituessa 2016 lähtien on myös syytä kartoittaa koulujen teknologisia resursseja yhä tarkemmin ja tutkia esimerkiksi oppilaiden ja opiskelijoiden näkökulmia aiheeseen liittyen.</p>	
Avainsanat: audiovisuellt material, digitalisering, läromaterial, autenticitet	
Kirjasto/Säilytyspaikka:	
Muita tietoja:	

INNEHÅLL

1	INLEDNING	4
2	TEORETISK BAKGRUND	5
2.1	Medieutveckling	5
2.2	Svenska som lärokontexter i Finland och användning av autentiskt material i undervisningen	6
2.2.1	Svenska som lärokontexter i Finland	6
2.2.2	Autentiskt material i undervisningen	7
2.3	Mediefostran	8
2.4	Läroplan	9
2.4.1	En blick in i framtiden: den nya läroplanen och digitaliserade studentskrivningarna 2016	9
2.5	Synvinklar på ämnet i olika vetenskapliga artiklar	10
3	MÅL, MATERIAL, METOD	11
3.1	Syfte och forskningsfrågor	11
3.2	Materialinsamling	12
3.3	Enkäter	12
4	RESULTAT	13
4.1	Bakgrundsfrågor	13
4.2	Användning och anskaffning av materialet och resurser	13
4.3	Skäl till att använda materialet	14
4.4	För- och nackdelar	15
4.5	Exempel på audiovisuellt material	16
4.6	Erfarenheter av digitalisering	17
5	DISKUSSION & SAMMANDRAG	20
5.1	De viktigaste resultaten	20
5.2	Validitet och reliabilitet	21
6	AVSLUTNING	22
	LITTERATUR	24
	BILAGA 1	28

1 INLEDNING

Idag står skolvärlden vid sin vändpunkt. Under de senaste årtiondena har samhället förändrats på grund av den teknologiska utvecklingen. Denna utveckling har fått skolor, lärare och elever att ifrågasätta de traditionella undervisningsmetoderna och framför allt undervisningsmaterialen som huvudsakligen baserar sig på de skriftliga materialen. Media och skola har en viktig roll för barn och ungdomar när de bygger upp sin identitet, och därför borde mediets och skolans betydelse inte underskattas (Kotilainen m.fl. 1999: 44). Således är det viktigt att skolorna hänger med i samhällets utveckling och utnyttjar de möjligheter som den moderna teknologin erbjuder.

Nordenstreng & Wiio (2012: 9) definierar begreppet *media* (lat. *medium*) som ett budskap eller som ett medel. Ordet media använder man också generellt när man talar om kommunikationsmedel eller om ett visst medel. I denna undersökning hänvisar medier till olika kommunikationsmedel, såsom TV, filmer, Internet och tidningar.

Nuförtiden har televisionen tillsammans med Internet fått en större plats i människornas vardagsliv medan läsning av böcker har minskat (Statistikcentralen 2011: 9-10). Enligt Ungdomsforskningssällskapets nyaste utredning om 0-8 åringars medieanvändning har olika medier blivit ännu viktigare del av de blivande skolelevernas vardag. Mediebarometer visar att användning av olika medier och Internet har blivit vanligare inte bara för ungdomar och vuxna utan också för små barn. (Suoninen 27.3.2014) Hur bemöter skolor – som traditionellt hämtar kunskaper i böcker – den här utmaningen?

Den förändrade verkligheten väckte också mitt intresse för att undersöka detta ämne. Jag bestämde mig för att begränsa min undersökning till användning av audiovisuellt material i svenskundervisning på högstadienivå (årskurserna 7–9) i Finland och tar svensklärarnas synvinklar i närmare betraktande i denna undersökning. Min första hypotes för detta tema är att svensklärarna använder audiovisuellt material på högstadienivå i någon mån. Jag antar också att det finns likadana tendenser i och attityder till användning av audiovisuellt material, men att alla lärare i olika delar av Finland inte har samma teknologiska möjligheter, dvs. IT-resurser att använda audiovisuellt material i svenskundervisningen. Den tredje hypotesen är att svensklärarna använder audiovisuellt material huvudsakligen för att utveckla elevernas hörförståelse.

Eftersom audiovisuellt material, vilket i denna undersökning syftar på TV-serier, filmer och videoklipp, kan ses som autentiskt material i undervisningen är det viktigt att beakta också *autentisk inläring* i denna undersökning. Autentisk inläring betyder att man tillämpar informell inläring, s.k. inläring utanför skolan också i klassrummet (Bärlund 2010: 3).

I följande kapitel ska jag kartlägga den teoretiska bakgrunden för ämnet. Medieutveckling, tidigare forskning, läroplan och mediefostran ger utgångspunkterna för studien. Därefter ska jag presentera mål, material, metoder och resultat. Till sist diskuteras resultaten och jag ska sammanfatta de viktigaste iakttagelser jag har gjort.

2 TEORETISK BAKGRUND

I detta kapitel ska jag först behandla medieutvecklingen och presentera några tidigare studier kring ämnet. Därtill ska jag behandla ämnet mediefostran och presentera vad det står om temat i läroplanen och ge också en inblick i framtiden.

2.1 Medieutveckling

Finlands viktigaste medier på 1950-talet var radio, böcker och tidningar. Televisionen kom till Finland på 1960-talet och då var den första televisionsgenerationen född. (Seppänen & Väliaverronen 2012: 27) TV är fortfarande i en stor roll i Finlands medielandskap, även om Statistikcentralens undersökning om tidsanvändning (2011) visar att också Internet har ökat i popularitet. Enligt Statistikcentralen (2011: 10) har läsningen av böcker och tidningar minskat efter 1990-talet och idag är TV-tittandet finländarnas populäraste fritidssysselsättning. (Statistikcentralen 2011: 9-10)

Idag finns det många medier som fungerar parallellt med varandra och det är vanligt att använda olika medier samtidigt och ofta (Seppänen & Väliaverronen 2012: 27). Internet har möjliggjort användning av olika medier med ett och samma kommunikationsmedel och tiden man använder på Internet har ökat sedan 1990-talet (Statistikcentralen 2011: 9-10). På grund av detta är det svårt, nästan omöjligt, att förbinda den yngre generationen till något visst media. Nuförtiden är medier en naturlig del av samhälle, kultur och social verksamhet. (Seppänen & Väliaverronen 2012: 27)

2.2 Svenska som lärokontexter i Finland och användning av autentiskt material i undervisningen

Härnäst tar jag upp tidigare forskning kring temat. Först ska jag tala om Palvianens (2012) undersökning om svenska som lärokontexter i Finland, och därefter ska jag presentera två undersökningar som är gjorda i Sverige (Danielsson m.fl. 2006 och Björklund & Sparelius 2007) och som ger perspektiv på användning av autentiskt material i undervisningen. Jag ska också hänvisa till andra undersökningar (t.ex. Peacock 1997) för att ge en djupare bild av ämnet.

I detta kapitel behandlas temat *autenticitet*, och därför är det viktigt att definiera begreppet *autentisk inläring*. Glossary & Great Schools Partnerships (2013) webbsidor definierar autentisk inläring som en omväxling av olika utbildande tekniker som förbinder skolvärlden med det riktiga livet.

In education, the term **authentic learning** refers to a wide variety of educational and instructional techniques focused on connecting what students are taught in school to real-world issues, problems, and applications. The basic idea is that students are more likely to be interested in what they are learning, more motivated to learn new concepts and skills, and better prepared to succeed in college, careers, and adulthood if what they are learning mirrors real-life contexts, equips them with practical and useful skills, and addresses topics that are relevant and applicable to their lives outside of school. (Glossary & Great Schools Partnership 2013)

Målet för autentisk inläring är att motivera elever för att lära sig. I den autentiska inläringen förknippas inlärningskontexten med det riktiga livet och meningen är att lära sig kunskaper som är relevanta och viktiga för livet utanför skolan. (Glossary & Great Schools Partnership 2013) I denna studie används också begreppet *autentiskt material* för att hänvisa till material som är utarbetat för något annat syfte än skolan, t.ex. filmer, TV-serier eller olika tidningstexter.

2.2.1 Svenska som lärokontexter i Finland

Finland är ett tvåspråkigt land, men finländarnas kommunikativa kunskaper i svenska upplevs oftast inte så viktiga som t.ex. deras kommunikativa kunskaper i engelska (Palviainen 2012: 27). Det finns flera orsaker till detta, t.ex. globalisering, men bl.a. engelskans stora roll i Finlands medielandskap

har säkert bidragit till svenskans svagare roll (Palviainen 2012: 25-27). I Finland stannar det svenskspråkiga medieutbudet oftast i skuggan av finskan och engelskan (ibid.).

Palviainen (2012: 24-25) har undersökt hur universitetsstudenter som studerar svenska upplever olika lärokontexter för svenska i Finland. Enligt Palviainens undersökning känner många att skolan inte förstärker elevernas kommunikativa kunskaper i svenska och en orsak till detta är att undervisningen är så provorienterad, dvs. att skriftliga kunskaper oftast är viktigare än kommunikativa kunskaper. I synnerhet på gymnasienivå dominerar studentskrivningarna undervisningen. Respondenterna i Palviainens undersökning medgav att användning av olika medier, t.ex. radio, television och filmer har hjälpt dem att förbättra sina kommunikativa kunskaper i svenska, även om de inte har lärt sig så mycket muntliga färdigheter i skolan. Trots det tänkte en del av respondenterna att skolan är den enda plats som utsätter dem för svenska språket. Lärokontexter för svenska språket finns överallt i Finland, men enligt Palviainen finns det idag oväntat många som inte använder eller lägger märke till dem utanför skolmiljön. (ibid.)

2.2.2 Autentiskt material i undervisningen

Närvaron av olika medier och deras ökande betydelse i samhället och i människors vardagsliv beskriver man oftast med begreppet *medialisering* (finsk. *medioituminen*). (Seppänen & Väliverronen 2012: 41) I synnerhet audiovisuellt material, såsom TV och Internet (Statistikcentralen 2011: 9-10), spelar en stor roll för dagens ungdomar och deras vardagliga liv. Detta fenomen har gett upphov till nya studier. (se t.ex. Peacock 1997, Danielsson m.fl. 2006, Björklund & Sparelius 2007 och Palviainen 2012)

Enligt Werner (1996, refererad i Björklund & Sparelius 2007: 8) var skolan oftast den första platsen för barn för att få upplevelser utanför hemmet före televisionens stora makt, men idag börjar televisionens påverkan redan långt före skolåldern. I Björklund & Sparelius (2007: 9, 25) undersökning framgick att många lärare i Sverige ser televisionens stora roll både som något negativt och positivt. Fördelen är att filmer och TV-program väcker diskussion, men å andra sidan är nackdelen att barn kan ha felaktiga förebilder och uppfattningar om livet och det kan bli mycket utmanande för lärarna. (ibid.)

Danielsson m.fl. (2006) har gjort en undersökning om autentiskt material i språkundervisning och såsom många andra forskare (se t.ex. Peacock 1997), anser Danielsson m.fl. (2006: 31) att

användning av autentiskt material är bra om det är noggrant utvalt. Forskarna nämner tre viktiga saker som bör beaktas när man väljer autentiskt material för undervisningen. Först och främst ska man välja lämpligt material för respektive nivågrupp och därefter tänka på vilka färdigheter man vill öva. Till sist ska man vara noggrann med vad som är budskapet med det utvalda materialet och här gäller det att tänka på vilka källor man använder. Även om användning av autentiskt material rekommenderas, är inte allt material bra för undervisningen. (ibid.) I synnerhet om materialet är för svårt kan det påverka motivationen negativt, medan lämpligt material kan göra undervisningen och själva inläringen mer intressant. (Danielsson m.fl. 2006: 31 och Peacock 1997: 144-145) Läraren har det största ansvaret för vilket material hon eller han använder och därför är det viktigt att välja materialet noggrant (Jyväskylä universitet 15.3.2012: Paneldiskussion). Ett noggrant – dvs. kritiskt – förhållningssätt är inte viktigt bara när lärarna väljer materialet, utan också i själva undervisningen. De två viktigaste synpunkterna i kritiskt tänkande är förmågan att fråga och ifrågasätta. (Hultén m.fl. 2007 refererad i Besang & Rehnbergs 2007: 40) *Mediefostran* (se avsnitt 2.3) är ett bra exempel på hur lärarna kan lära ut kritiskt tänkande för sina elever.

2.3 Mediefostran

Mediefostran betyder att man borde lära sig hur man använder medier på rätt sätt. Den moderna, alltmer digitaliserade, världen innebär en risk för missbruk av medier och därför är det viktigt att eleverna redan i skolan lär sig hur medierna fungerar. *Mediefostran* har ett tydligt mål: att skapa engagerade och kritiska medborgare som kan uttrycka sig flytande och är intresserade av att uppdatera sina IT-kunskaper. Syftet med *mediefostran* är också att göra människor medvetna om risker som medierna innebär. Därutöver är *mediefostrans* sekundära syfte också att göra användning av medier till något positivt och att lära människor att utnyttja dem. (Mustonen 2006: 237-240)

Redan i slutet av 1990-talet blev *mediefostran* ett aktuellt ämne. Kotilainen & Hankala (1999: 43) sammanfattar att kritisk och aktiv medieläskunnighet är en grundförutsättning för livslång inläring och att området ska bli allt viktigare i framtiden. Medieläskunnigheten och förmågan att kommunicera i olika samfund är en del av allmänbildningen på 2000-talet och för barn och ungdomar är skola och medier de viktigaste allmänna samfunden i samhället. Det beror helt enkelt på att unga människor tillbringar så mycket tid med olika medier. Följaktligen är det viktigt att skolan försöker att utnyttja mediernas möjligheter – inte att tävla med dem. (Kotilainen & Hankala 1999: 44) Enligt Kotilainen & Hankala (1999: 45) borde ansvaret för *mediefostran* delas med alla

lärare. Syftet med mediefostran är inte bara att skapa ny publik för medier utan också och framför allt att utbilda elever till livslånga inlärare.

Kotilainen konstaterar i den nyaste utredningen av barnens medieanvändning (Suoninen 2014) att olika medier spelar en viktig roll i små barns liv. Därför är det viktigt att redan före skolålder ta mediekunskaper i beaktande, i synnerhet när det gäller audiovisuellt material och digitala spel. (ibid.)

2.4 Läroplan

I skolan är kommunikation- och mediekunskaper en del av den riksomfattande läroplanen och varje lärare kan tillämpa dessa kunskaper i sin undervisning hur de vill (Mustonen 2006: 237 och Utbildningsstyrelsen 2004: 15). Enligt Utbildningsstyrelsens läroplan för den grundläggande utbildningen (2004: 17) är syftet med kommunikation- och mediekunskap att utveckla växelverkan och elevernas förmåga att uttrycka sig. Detta förutsätter att eleverna förstår mediernas status och betydelse.

Det står också i läroplanen (Utbildningsstyrelsen 2004: 117) att undervisning i svenska borde utveckla växelverkan och möjliggöra samverkan med den svenskspråkiga befolkningen i Finland. Dessutom är kommunikativa kunskaper viktiga när man lär sig ett språk. IT-kunskaper anses vara viktiga och tas upp i inlärningsstrategierna för såväl ett A-språk som för ett B-språk i årskurserna 7–9.

2.4.1 En blick in i framtiden: den nya läroplanen och digitaliserade studentskrivningarna 2016

Idag följer vi läroplanen som är formulerad 2004 och därför är det viktigt att nämna den nya läroplanen som ska bli aktuell om två år. Enligt statsrådets beslut (Utbildningsstyrelsen 2012) ska revidering av grunderna för läroplanen för förskoleundervisning och grundläggande utbildning ske 2016. Utbildningsstyrelsen informerar att förordningen betyder förändringar, t.ex. för timfördelningen för den grundläggande utbildningen och innehåller en rad bestämmelser om, t.ex. särskilt stöd och språkundervisning. (Utbildningsstyrelsen 2012)

Olika medier är och fortsätter att vara en viktig del av skolornas framtid. Enligt Studentexamensnämnden (Laattu 2013: 4) är avsikten att hela studentexamen är i en elektronisk form 2019. Syftet är att börja med ett par ämnen redan 2016 och detta betyder att man använder en dator i studentskrivningarna. Detta ger en möjlighet att använda, t.ex. mer audiovisuellt och autentiskt material i det elektroniska provet. (Laattu 2013: 4-14)

2.5 Synvinklar på ämnet i olika vetenskapliga artiklar

Digitaliseringen och olika mediers ökande närvaro i människornas vardagsliv har väckt även forskarnas intresse. Mäyrä (2000: 151) konstaterar att information vi har om världen nuförtiden har allt starkare anknytning till olika medier. I synnerhet tidningar, radio, television och olika slags nya medier påverkar hur vi upplever och förstår världen omkring oss (ibid.).

Mäkinen & Toivonen (2006: 31) tar upp lärarutbildningen och olika IT-resurser som varierar beroende på kommun och skola. De konstaterar att resurserna inte bara betyder att varje elev har en möjlighet att använda, t.ex. en dator under lektionen, utan att åtminstone läraren har tillräckliga IT-resurser. Det betonas också att det beror mycket på läraren vilka resurser det finns och hur de används i undervisningen. (Mäkinen & Toivonen 2006: 31-32) Lärarnas attityder är också viktiga. Tarnanen m.fl. (2010: 154) har påpekat att skolornas utmaning är att lägga mer märke till vilka kontexter som är viktiga för eleverna och beakta t.ex. nya medier i undervisningen. Elevernas skriftliga kunskaper och läskunskaper har t.ex. blivit sämre under de senaste årtiondena, samtidigt som deras kunskaper om nya medier anses vara bra och mångsidiga (ibid.).

I likhet med Tarnanen m.fl. (2010: 154) betonar också Gilmore (2007: 113) och Tomlinsson (2012: 158) att läromaterialet i framtiden kunde bli ännu mer specialiserat för varje målgrupp. Tarnanen m.fl. (2010: 154) nämner Utbildningsstyrelsens önskan att lärarna skulle påverka kommunens läroplan och Gilmore (2007: 113) och Tomlinson (2012: 158) konstaterar att läromaterialet skulle fungera bättre på en mer lokaliserad nivå.

Tomlinson (2010: 157) hänvisar också till läroböckerna som redan länge har varit i fokus när det gäller språkundervisningen. Han anser att även om färdiga läroböcker sparar såväl tid som pengar fungerar en bok inte för alla. (Tomlinson 2010:158) Tomlinson (2010:162) anser att autentiskt material är en möjlighet för språkinlärning, men betonar att det autentiska materialet i skolan inte behöver vara utarbetat utanför skolmiljön – det räcker att eleverna har möjligheter att utveckla och

öva sina kommunikativa kunskaper på något sätt. Han konstaterar att användning av autentiskt material i undervisningen antagligen gör det lättare för elever att lära sig hur språket fungerar, inte bara i skolan utan också i praktiken. (Tomlinson 2010: 157-162)

3 MÅL, MATERIAL & METODER

I detta kapitel ska jag presentera undersökningens mål, material och metoder. Jag ska belysa undersökningens syfte, presentera de viktigaste forskningsfrågorna och redogöra för materialinsamling och enkäter.

3.1 Syfte och forskningsfrågor

Denna avhandling är en kvalitativ studie, men innehåller också vissa kvantitativa drag. *Kvalitativ studie* syftar till att förstå, tolka och beskriva undersökningsfenomenet (Pitkäranta 2010: 20) och *kvantitativ studie* syftar till att ge mätbar information om forskningsämnet. (Taanila 2012: 1-2). Detta betyder att även om mitt syfte är att förstå och ge synvinklar på användning av audiovisuellt material i högstadiers svenskundervisning ska jag också använda några kvantitativa metoder. De kvantitativa dragen presenteras i tabeller och figurer i analysdelen.

Materialet för denna undersökning samlades in genom en enkät som skickades till informanterna via e-post. Informanterna består av 6 finskspråkiga högstadiers svensklärare från södra Finland. De centrala forskningsfrågorna i denna undersökning är:

1. Använder lärarna audiovisuellt material i undervisningen? Hurdant, hur ofta och var skaffar de materialet?
2. Hurdana IT-resurser finns det för användning av audiovisuellt material i dessa skolor?
3. Av vilka olika skäl använder lärarna audiovisuellt material i undervisningen?
4. Vilka för- och nackdelar finns det med audiovisuellt material i undervisningen?
5. Hur förhåller sig lärarna till audiovisuellt material och digitalisering av läromaterialet?

3.2 Materialinsamling

I början av februari 2014 skickade jag de första enkäterna med urval av informanterna efter mitt eget omdöme. Jag valde lärarna slumpmässigt och med hjälp av mina personliga kontakter från finskspråkiga högstadier runt Finland och tog kontakt med möjliga informanter via e-post. Målet var att få 5-10 informanter från olika delar av Finland för min studie och därför valde jag själv informanterna. I varje e-post presenterade jag mig själv och berättade om syftet med min undersökning. Dessutom gav jag korta instruktioner för svarandet och uppmanade informanterna att ta kontakt med mig om det dyker upp frågor eller problem. Jag bifogade själva enkäten i e-postmeddelandet och där kunde informanterna hitta mer detaljerad information och instruktioner. (se bifoga 1)

Det svåraste med hela processen var att få kontakt med lärarna via e-post. Efter den första omgången hade jag bara fyra informanter och jag bestämde mig för att förlänga svarstiden och skicka fler enkäter. Målet var att öka resultatens pålitlighet genom att få fler informanter i studien. Jag skickade sammanlagt 29 enkäter till olika delar av Finland och till slut fick jag sex svar från södra Finland. I slutet av mars 2014 började jag med analysen för att bli färdig i tid. Eftersom urvalet av informanter baserar sig på mitt eget omdöme och antalet informanter är begränsat kan man inte generalisera denna forskning (jfr. Kalaja m.fl. 2011: 204).

3.3 Enkäter

Enkäterna (se bifoga 1) innehåller öppna och semi-öppna frågor, flervalsfrågor och frågor med *Likertskalan*. Likertskalan är en skala som mäter beteenden och olika attityder med hjälp av svarsalternativ som ”sträcker sig från den ena ytterligheten till den andra” (SurveyMonkey 2014). Målet var att formulera enkäten så att frågorna är mångsidiga och att svarandet inte tar för mycket tid för informanterna. För att underlätta svarandet är enkäterna på finska och det tar ungefär 15-30 minuter att svara på frågorna. Enkäterna omfattar frågor som är indelade i sex grupper efter innehållet:

1. bakgrundsfrågor,
2. användning och anskaffning av materialet och resurser,
3. skäl till att använda materialet,
4. för- och nackdelar,
5. exempel på audiovisuellt material och

6. erfarenheter av digitalisering

I den korta informationsdelen belyste jag att jag betraktar högstadiernas svenskundervisning i studien och definierade begreppet audiovisuellt material. Jag förklarade att jag menar med audiovisuellt material TV-program, filmer och videoklipp. Jag betonade också att svaren kommer att behandlas anonymt.

4 RESULTAT

I detta kapitel kommer jag att presentera resultaten. Jag ska analysera informanternas svar kvalitativt och med vissa kvantitativa drag för att ge en mångsidig bild av informanternas erfarenheter av och åsikter om temat.

4.1 Bakgrundsfrågor

Den första gruppens frågor omfattar informanternas bakgrundsinformation: ålder, ort och lärobokserie. Studiens informanter består av sex svensklärare från södra Finland. Informanterna är alla kvinnor mellan 40 och 55 år och de har från 6 till 26 år arbetserfarenhet. Detta betyder att medelåldern av informanterna är 44 och medeltalet av arbetsåren är 15. Alla informanter använder lärobokserien *Klick* och två informanterna använder också lärobokserien *På gång*.

4.2 Användning och anskaffning av materialet och resurser

Frågorna i den andra gruppen belyser hur ofta informanterna använder audiovisuellt material i svenskundervisningen, var de skaffar materialet och om det finns nyttigt audiovisuellt material i den bokserie informanterna använder i undervisningen.

Den första frågan är en flervalfråga om användningsfrekvensen av audiovisuellt material i svenskundervisningen. Informanterna kryssar för det alternativ som passar bäst: *minst en gång om dagen*, *minst en gång i veckan*, *minst en gång i månaden* eller *inte alls*. Det framgår att alla informanterna använder audiovisuellt material i undervisningen. Tre av de sex informanterna använder audiovisuellt material *minst en gång i månaden* och två *minst en gång om dagen*. En av informanterna använder audiovisuellt material *minst en gång i veckan*.

I denna grupp finns det också tre öppna frågor som söker svar på a) de mest använda källor, b) audiovisuellt (eller annat nyttigt) material i läroböckerna och c) informanternas IT-resurser till användning av audiovisuellt material. När det gäller de mest använda källorna för anskaffning av materialet nämner fem av sex informanterna *Internet* och *DVD. Lärobokens e-licens* nämndes också en gång.

Efter det nämner informanterna audiovisuellt material (eller annat material) som de har funnit nyttigt i de läroböcker de använder. Det framgår att svenskläroböckerna innehåller bara lite audiovisuellt material. Alla informanter konstaterar att lärobokserien *Klick* inte innehåller audiovisuellt material, men enligt en informant finns det några digitala uppgifter på nätet. Sammanlagt tre informanter nämner att *Klick* innehåller digitalt material. Två informanter konstaterar att det finns digitalt och litet audiovisuellt material i lärobokserien *På gång*.

Informanternas IT-resurser till användning av audiovisuellt material verkar variera. Tre informanter nämner IT-resurser de använder och några av dem beskriver också resurserna. De andra tre informanterna informerar inte vilken typ av IT de använder i undervisningen utan beskriver resurserna med ett par ord. När det gäller olika typer av IT är *dator* eller *Internet* nämnda tre gånger och två informanterna använder *smartboard* i undervisningen. *Filmprojektor* nämndes också en gång. Två informanter konstaterar att resurserna är *tillräckliga* eller att det *i någon mån* finns resurser och två anser att de har *svaga* eller *förlegade* resurser.

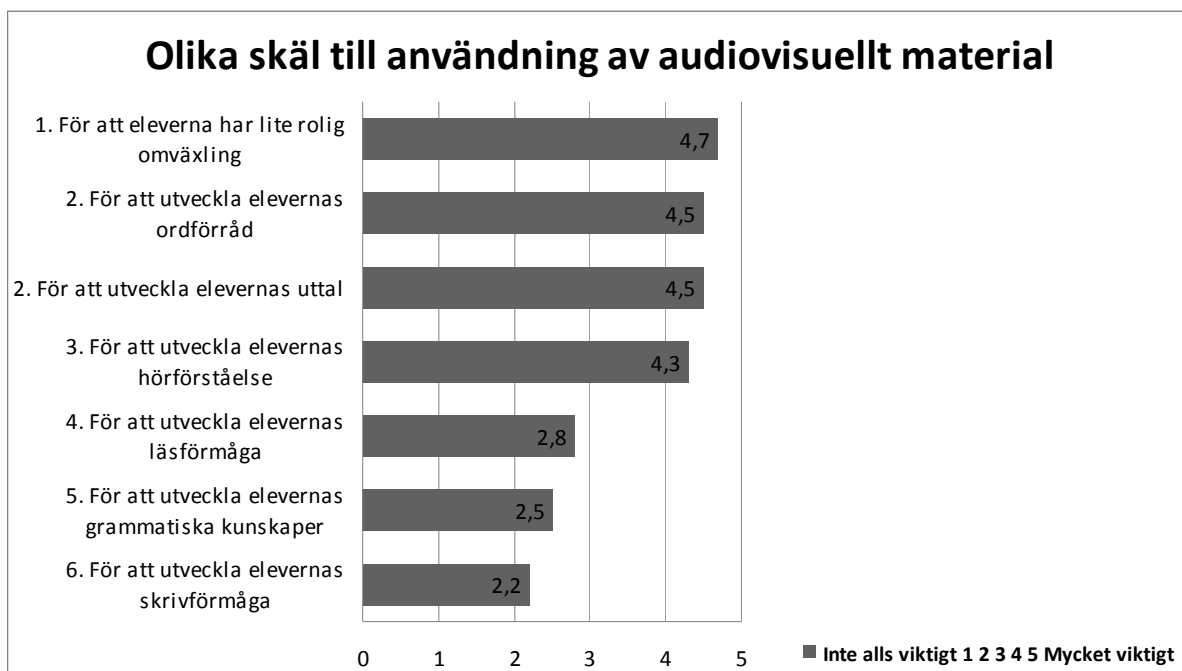
4.3 Skäl till att använda materialet

Den tredje gruppen innehåller frågor med Likertskalan och syftet är att kartlägga olika skäl lärarna har till användning av audiovisuellt material. I enkäten söker jag svar på sju olika delområden (se *Figur 1*) och till slut ger jag informanterna möjlighet att tillägga egna alternativ om något delområde saknades. Skalan går från 1 till 5 och 1 betyder att delområdet inte alls är viktigt och 5 att delområdet är mycket viktigt.

Figur 1 visar medeltalet för varje delområde med Likertskalan. Det viktigaste skälet att använda audiovisuellt material är att eleverna skulle *ha lite rolig omväxling* med medeltal 4,7 i Likertskalan. *Att utveckla elevernas uttal* och *att utveckla elevernas ordförråd* delar andra platsen i Likertskalan med 4,5 poäng. På tredje platsen finns *att utveckla elevernas hörförståelse* med medeltal 4,3. De

sista tre skälen har alla under 3 poäng. Att *utveckla elevernas läsförmåga* har 2,8 poäng, *grammatiska kunskaper* 2,5 poäng och *skrivförmågan* 2,2 poäng.

Det som *figur 1* inte visar är det sista alternativet som ger en möjlighet att tillägga ett skäl som inte finns med som färdigt alternativ. Tre av sex informanterna svarade också på denna sista fråga och nämner saker som är mycket viktiga för dem (5 poäng i Likertskalan). För två informanter är ett viktigt skäl *att väcka elevernas motivation* och en vill *väcka elevernas uppmärksamhet* med audiovisuellt material. *Autenticitet* är också ett mycket viktigt skäl för en informant.

Figur 1: Olika skäl till användning av audiovisuellt material

4.4 För- och nackdelar

Frågorna i den fjärde gruppen handlar om för- och nackdelar med användning av audiovisuellt material. Med detta avsnitt är syftet att jämföra olika åsikter informanterna har om temat.

I *tabell 1* framgår att informanterna upplever att det finns fler för- än nackdelar med användning av audiovisuellt material i svenskundervisningen. Först ska jag presentera de fördelar som informanterna tar upp. Fem informanter anser att audiovisuellt material är *bra omväxling* och tre nämner också att det *väcker motivation*. En av de sex informanterna nämner materialets

lättillgänglighet. Autenticitet och utveckling av kulturella kunskaper nämns två gånger. Två av de sex informanterna tar upp materialets *aktualitet* eller *modernitet*. En informant tar upp *medieläskunskapen* och en konstaterar att audiovisuellt material *hjälpes med integrering*. Två informanter anser att audiovisuellt material *väcker uppmärksamhet* och den andra motiverar detta med att många sinneskanaler används. En fördel som informanterna en gång nämner är *utveckling av hörförståelse*.

Det finns inte så många nackdelar som fördelar, men fem informanter tycker att en nackdel med användningen av audiovisuellt material är att det är *arbets- eller tidskrävande*. Andra nackdelar är nämnda bara en gång och i den här gruppen tillhör *nedgång av motivationen när det gäller något annat än audiovisuellt material, osäkerhet om upphovsrätten, materialbrist i läroböckerna, teknologiska resurser och betoning av felaktiga saker*.

Tabell 1: För- och nackdelar med audiovisuellt material

Fördelar		Nackdelar	
bra omväxling	5	arbets- och/eller tidskrävande	5
väcker motivation	3	nedgång av motivationen när det gäller något annat än audiovisuellt material	1
Lättillgänglighet	1	osäkerhet om upphovsrätten	1
autenticitet	2	materialbrist i läroböcker	1
utveckling av kulturella kunskaper	2	teknologiska resurser	1
Aktualitet	1	betoning av felaktiga saker	1
Modernitet	1		
Medieläskunskap	1		
hjälpes med integrering	1		
väcker uppmärksamhet	2		
utvecklar hörförståelse	1		

4.5 Exempel på audiovisuellt material

Frågan i den femte gruppen kartlägger olika filmer och TV-program (eller filmklipp) som informanterna brukar använda i svenskundervisningen. Det framgår att tre av de sex informanterna använder TV-serien *I Mumindalen* i svenskundervisningen. Två informanter nämner *YLE* och när det gäller filmklipp tar informanterna upp, t.ex. *Hbl:s webbsidor (1)*, *Youtube (1)* och *lärobokens (På gång) filmklipp (1)*. Dessutom nämner en informant *Svenska nu:s* filmer. Också följande TV-

serier och filmer förekommer en gång i svaren: *Solsidan, Eva & Adam, Pippi Långstrump, Emil i Lönneberga* och *Bert*. En av informanterna nämner att skolan vart annat år har den utländska licensen och vartannat den inhemska.

4.6 Erfarenheter av digitalisering

Det sista avsnittet innehåller två öppna frågor om informanternas erfarenheter av digitalisering. I detta avsnitt har informanterna möjlighet att uttrycka sig om de vill tillägga någonting, t.ex. om det borde finnas mer audiovisuellt material och beskriva hur de förhåller sig till digitaliseringen av läromaterialet.

Med den första frågan söker jag svar på frågan: Borde man använda mer audiovisuellt material i svenskundervisningen? Informanterna har också en möjlighet att motivera sina svar. Två av informanterna konstaterar att man borde använda mer audiovisuellt material i svenskundervisning och två anser att det inte behövs. De andra två befinner sig där emellan, en svarar ja och nej och den andra anser att det är bra att använda audiovisuellt material, men kanske inte mer än vad man gör nu: allt i en lämplig utsträckning. Motiveringarna till att använda mer audiovisuellt material är t.ex. materialets aktualitet och att det väcker motivation. En informant konstaterar att audiovisuellt material är ett bra tillägg i undervisningen. En informant påpekar också att det inte finns tillräckligt med tid att genomföra allt och konstaterar att eleverna kunde själva ta del i anskaffning av audiovisuellt material.

- (1) ”Vaikkea sanoa pitäisikö käyttää enemmän – itse en käyttäisi enempää kuin nyt, koska haluan jättää aikaa niin monelle muullekin asialle. Av-materiaali on kuitenkin hyvä lisä opetukseen.”

Svårt att säga om det borde användas mer – själv skulle jag inte använda mer än vad jag gör nu, eftersom jag också vill lämna tid för så många andra saker. Av-materialet är i alla fall ett bra tillägg i undervisningen.

- (2) ”Pitäisi. Ehkäpä se auttaisi motivaatio-ongelmissa”

Ja. Kanske det skulle hjälpa med motivationsproblemen

- (3) ”Ei välttämättä, sopivassa suhteessa kaikkea”

Inte nödvändigvis, allt i en lämplig utsträckning.

- (4) ”Videoklippien näyttö lisää kiinnostusta ainetta kohtaan, mutta en sanoisi että jokaisen opettajan pitää käyttää av-materiaalia enemmän. Kukin opettaja on yksilö ja opettaa itselleen parhaiten sopivilla metodeilla, toki kohderyhmä huomioon ottaen”

Filmklipp ökar intresset för ämnet, men jag skulle inte säga att varje lärare bör använda mer av-material. Varje lärare är en individ och undervisar med metoder som bäst passar för honom eller henne, dock med tanke på målgruppen.

- (5) ”Pitää käyttää ainakin jonkin verran, mutta enemmän..? Tosin tunteja on vähän ja monia hyviä asioita pitäisi tehdä. Oppilaat pitäisi itse laittaa tekemään enemmän, vaikka niitä av-materiaaleja.”

Visst bör man använda det i någon mån, men mer..? Visserligen finns det inte många lektioner och många bra saker borde göras. Eleverna borde själva göra mera, exempelvis de där av-materialen.

- (6) ”Se on tätä päivää. Oppilaat elävät av-maailmassa, maailma muuttuu ja välineiden pitää muuttua mukana”

Det är nutid. Eleverna lever i en av-värld, världen förändras och arbetsredskapen bör förändras med den.

Med den andra – och den sista – frågan ber jag informanterna berätta om det finns någonting att tillägga om temat. Vad de t.ex. önskar av audiovisuellt material och hur förhåller de sig till läromaterialets digitalisering?

Fem av de sex informanterna svarade på denna sista fråga. Det framgår att alla som svarade anser att audiovisuellt material och digitaliseringen av läromaterial i allmänhet är något positivt. Det som anses vara negativt är, t.ex. brist på lämpligt material för svenskundervisningen. En informant påpekar att det finns lämpligt färdigt material t.ex. för tyskundervisning, men inte för svenskundervisning. Didaktiserat och lämpligt material för olika nivåer saknas. Svaren visar också att skolornas resurser måste hänga med i samhällets utveckling. Användning av audiovisuellt material och digitaliserat läromaterial är enligt informanterna aktuellt.

- (1) Toivoisin lisää selkeitä, didaktisoituja materiaaleja. Digitalisoituminen on hyvä asia, mutta näen kuitenkin, että pääpaino kielenopetuksessa tulee edelleen olla

kommunikointitaitojen kehittämisessä. Toki on digitaalisia materiaaleja, joissa kieltä voi harjoitella interaktiivisesti – mutta siltikin näen ne opetusta täydentävinä materiaaleina, lisämausteina

Jag skulle önska mer klara, didaktiserat material. Digitaliseringen är en bra sak, men jag anser ändå att språkundervisningens huvudvikt fortfarande ska vara i utvecklingen av kommunikativa kunskaper. Det finns dock digitalt material som ger en möjlighet att öva språket interaktivt – men ändå ser jag det som ett tillägg i undervisningen, en extra krydda

- (2) Hyvä juttu, muuten putoaisimme pois yhteiskunnan kehityksestä.

En bra sak, annars skulle vi halka efter från samhällets utveckling.

- (3) Lisää av-materiaaleja oppikirjasarjojen e-lisensseihin. Ovat selkeitä, valmiiksi valikoituja, nopeita käyttää. Digitalisoituminen heijastaa ajankuvaa. Mielestäni se on OK.

Mer av-material i lärobokseriernas e-licenser. De är klara, färdigt utvalda, snabba att använda. Digitalisering avspeglar tidsbilden. Jag tycker att det är OK.

- (4) Käytän av-materiaalia enemmän saksan kuin ruotsin tunneilla, monestakin syystä: saksan tunnit ovat kaksoistunteja eli tarvitsee kevyempää väliin, saksan kieltä kuulee Suomessa paljon vähemmän kuin ruotsia, minulla on paremmat materiaalit saksaan (tekijänoikeudellisesti laillisia dvd-opetussarjoja, joita ei ruotsiin löydy)

- Toivoisin av-materiaalilta helppoa saatavuutta ja tarpeeksi helppoa kieltä. Yläkouluun on välillä tosi vaikea löytää tarpeeksi helppoa materiaalia.
- Oppimateriaalien digitalisoituminen on mahtava asia, toivottavasti saamme sitä enemmän!

Jag använder mer av-material i tyskundervisningen än i svenskundervisningen, det finns många orsaker till detta: tysklektioner är dubbellektioner så det behövs lättare material där emellan, tyska språket hör man mycket mindre i Finland än svenska, jag har bättre material för tyskundervisning (dvd-undervisningsserier som är lagliga inte finns för svenskundervisning)

- *Jag skulle önska lättillgänglighet och tillräckligt lätt språk av av-materialet. Det är ibland mycket svårt att hitta tillräckligt lätt material.*
- *Läromaterialets digitalisering är en fin sak, förhoppningsvis ska vi få mer av det!*

(5) Suhtaudun ehdottoman positiivisesti, se on nykyaikaa. Koulujen laitteistojen pitää pysyä mukana, samoin opettajainkoulutuksen. Materiaalin pitää sisältää nuoria kiinnostavia aiheita, kohdata murkkujen maailma.

Ja förhåller mig absolut positivt till det, det är nutid. Skolornas teknologi måste hänga med, likaså lärarutbildningen. Materialet ska innehålla teman som intresserar ungdomarna, bemöta tonåringarnas värld.

5 DISKUSSION & SAMMANDRAG

I detta kapitel ska jag sammanfatta och diskutera studiens viktigaste synpunkter med hänsyn till teoribakgrunden (se kapitel 2). Jag ska också svara på forskningsfrågorna och betrakta resultaten och hela arbetsprocessen kritiskt.

5.1 De viktigaste resultaten

Mitt huvudsyfte med denna studie var att utreda användning av audiovisuellt material i finskspråkiga högstadiers svenskundervisning. Jag ville också ge synvinklar på skolvärldens digitalisering, i synnerhet på läromaterialen och detta syns i valet av källor. Informanterna i denna studie bestod av sex kvinnliga svensklärare från södra Finland. Min forskningsmetod var en enkät och materialinsamlingen genomfördes via e-post. Resultaten analyserades kvalitativt, men med vissa kvantitativa drag. Härnäst ska jag sammanfatta de viktigaste resultaten med hänsyn till mina hypoteser (se kapitel 1) och forskningsfrågor (se avsnitt 3.1).

Alla informanterna medgav att de använder audiovisuellt material som jag hade antagit. Det framgick också att alla informanterna använder audiovisuellt material åtminstone *en gång i månaden* och att *Internet* och *DVD* var det vanligaste sättet när det gäller anskaffning av audiovisuellt material.

En annan hypotes jag hade var att det finns likadana tendenser i och attityder till användning av audiovisuellt material, men IT-resurserna varierar i olika delar av Finland. Jag fick inte svar på denna hypotes, eftersom alla informanter som deltog i undersökningen var från södra Finland (se avsnitt 3.1). I alla fall visade resultaten av denna begränsade studie att det finns olika slags IT-resurser i södra Finland. Två informanter ansåg att IT-resurser *finns i någon mån* eller att de är

tillräckliga medan två informanter konstaterade att de IT-resurser de använder är, t.ex. *svaga* eller *förlegade* (se avsnitt 4.2). En utmaning var emellertid brist på tid och lämpligt material – inte bara på IT-resurser.

Den tredje forskningsfrågan handlade om olika skäl lärarna har till användning av audiovisuellt material i svenskundervisningen. Jag antog att informanterna anser *utveckling av hörförståelse* som det viktigaste delområdet, men det framgick att det viktigaste skälet var *för att ha lite rolig omväxling* (se avsnitt 4.3). Detta resultat stöder Peltonens (2011 refererad i Palviainens 2012: 8) undersökning där hon har kommit fram till att såväl lärare som elever anser att autentiskt material används för att lätta upp undervisningen.

Jag bad informanterna att nämna också för- och nackdelar med användning av audiovisuellt material (se avsnitt 4.4). Det framgick att informanterna anser att det finns fler för- än nackdelar med användning av audiovisuellt material. Fem av sex informanter konstaterade att audiovisuellt material är *bra omväxling* i undervisningen. Fem av sex informanter ansåg anskaffning av audiovisuellt material som en nackdel därför att det är *arbets- eller tidskrävande*. Danielsson m.fl. (2006: 31) har påpekat att anskaffning av autentiskt material ska ske noggrant och antagligen hänvisar informanterna också till detta. Björklund & Sparelius (2007: 9, 25) konstaterade att TV-program och filmer väcker diskussion, men kan skapa felaktiga förebilder och uppfattningar om livet. I likhet med Björklund & Sparelius (ibid.) undersökning konstaterade också en del informanterna i denna begränsade studie att det audiovisuella materialet *väcker uppmärksamhet och motivation* men å andra sidan finns det en risk att *felaktiga saker betonas*.

Den sista forskningsfrågan behandlade hur svensklärarna förhåller sig till audiovisuellt material och digitaliseringen av läromaterialet. Resultaten från denna begränsade undersökning visade att dessa svensklärare i södra Finland har en positiv inställning till användning av audiovisuellt material och digitaliseringen av läromaterialet i allmänhet.

5.2 Validitet och reliabilitet

Även om denna studie inte är generaliserbar ska jag här kritiskt betrakta resultatens *validitet* och *reliabilitet*. Validiteten betyder att målen för studien beaktas. Här gäller det att betrakta, t.ex. forskningsmetoder. (Hiltunen 2009: 3) Reliabiliteten hänsyftar till undersökningens pålitlighet, t.ex. hur generaliserbara resultaten är (Hiltunen 2009: 9).

I denna undersöknings analysprocess framgick att alla informanterna inte helt och hållet hade förstått mitt syfte. En informant tog t.ex. upp de läroböcker i engelska hon använder i undervisningen, även om jag förklarade såväl i e-postmeddelandet som i instruktionerna i enkäten att denna studie är begränsad till svenskundervisning. Det var också lite oklart om alla informanterna förstod skillnader mellan audiovisuellt och digitalt material, och detta kan påverka resultatens validitet och reliabilitet. Informanterna nämnde, t.ex. CD-skivor som nyttigt audiovisuellt material, fast begreppet audiovisuellt material hade definierats som filmer, TV-program och videoklipp (se avsnitt 3.2.1). Även om svenskundervisning var i fokus i denna studie kom det fram i svaren att, t.ex. det finns mer audiovisuellt material för engelsk- och tyskundervisning. Definitionen av resurser blev också lite oklar. Även om jag menade IT-resurser, hade jag inte förklarat detta i enkäterna.

Om jag kunde göra om denna undersökning skulle jag ha undersökt användning av audiovisuellt material i språkundervisning i överlag och lägga mer märke till definitionen av olika begrepp. Jag skulle också ha valt en intervju som forskningsmetod och bestämma redan från början att begränsa min studie till södra Finland. Det tog mycket tid att få kontakt med lärarna via e-post och intervjuer skulle troligen ha varit ett lämpligare sätt att samla in information om området också hade varit begränsat. På det sättet skulle jag också ha haft en möjlighet att förklara frågorna lite grundligare och detta skulle antagligen ha höjt resultatens validitet och reliabilitet. Enkätfrågorna var dock formulerade på det sättet att analysen av svaren kunde genomföras och undersökningen ger flera synvinklar på detta aktuella tema och eventuellt idéer för vidare forskning (se kapitel 6).

6 AVSLUTNING

Som Mäyrä (2000: 151) påpekade för över tio år sedan är olika medier och den ständigt utvecklande teknologin en del av dagens samhälle och detta borde beaktas också i skolvärlden, i synnerhet när man utvecklar eller väljer undervisningsmaterial för språkundervisning. I likhet med tidigare studier (se avsnitt 2.2 och 2.5) visar också denna undersökning att användning av autentiskt eller i detta fall audiovisuellt material kunde föra språkinläringen närmare för dagens elever och kommande generationer. Därför är forskning kring detta tema mycket viktig.

Resultaten av denna begränsade studie tyder på att det finns brist på lämpligt audiovisuellt material för olika nivåer och målgrupper när det gäller svenskundervisning. I likhet med Tomlinsson (2012:

166-167) anser jag också att den nya teknologin erbjuder nya möjligheter till mångsidigare språkinläring. Utveckling av läromaterial som skulle beakta ny teknologi och nya medier kunde vara ett exempel på vidare forskning. Det skulle också vara aktuellt att undersöka inte bara lärarnas utan också elevernas synvinklar på digitalisering av skolvärlden, särskilt nu när läroplanen kommer att förnyas (se avsnitt 2.4.1) och i framtiden när teknologin utvecklas ännu mer.

LITTERATUR

Besang, S. & Rehnberg, C. 2007. *Demokratiska arbetssätt, kritiskt tänkande och lärande för hållbar utveckling – sex lärares beskrivningar av sina tankar och sin undervisning*. (Student uppsats). Göteborgs universitet: Sociologiska Institutionen. Sverige.

Björklund, K. & Sparelius, S. 2007. "...det är ju i Bolibompa-världen som man kan möta barnen": *En studie av hur pedagoger använder sig av barnprogram i undervisningen*. (Student uppsats). Linköpings universitet: Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier. Sverige.

Bärlund, P. 2010. *Autenttisuutta etsimässä vieraiden kielten oppitunnilla*. Kieli, koulutus ja yhteiskunta.

https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/27019/Lokakuu2010_Autenttisuutta_etsimassa.pdf?sequence=1

(Hämtad: 27.4.2014)

Gilmore, A. 2007. *Authentic materials and authenticity in foreign language learning*. *Language Teaching*, 40(2), 97-118.

<http://journals.cambridge.org/action/displayFulltext?type=1&fid=902976&jid=LTA&volumeId=40&issueId=02&aid=902972>

(Hämtad: 16.4.2014)

Hiltunen, L. 2009. *Validiteetti ja reliabiliteetti*. Jyväskylä universitet.

http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ ja_reliabiliteetti.pdf

(Hämtad: 29.4.2014)

Hultén, P. Hultman, J. & Eriksson, L. T. 2007. *Kritiskt tänkande*. Malmö: Liber.

Jyväskylä universitet. 2012. *Kielikampuksen suuri oppimateriaalikeskustelu. Osa 2*.

<http://moniviestin.jyu.fi/ohjelmat/hum/kiellet/kielikampus/oppimateriaalikeskustelu2012/osa-2>

(Hämtad: 30.1.2014)

Kalaja, P., Alanen, R., & Dufva, H. 2011. *Kieltä tutkimassa : Tutkielman laatijan opas*.

Helsingfors: Finn Lectura.

Kotilainen, S., Hankala, M., & Kivikuru, U. 1999. *Mediakasvatus /*. Helsingfors: Edita.

Laattu, M. 2013. *Sähköinen ylioppilaskoe*. Studentexamensnämnden.

http://www.oph.fi/download/152964_Matti_Lattu_Kohti_sahkoista_ylioppilastutkintoa.pdf

(Hämtad: 26.4.2014)

Liljekvist, I. 2007. *Lärare om autentiskt material i språkundervisning*. (Student uppsats). Göteborgs universitet: Institutionen för pedagogik och didaktik. Sverige.

Mustonen, A. 2006. *Mediakasvatusta kaikenikäisille*, Aikuiskasvatus 3, 236-241

<http://elektra.helsinki.fi/se/a/0358-6197/26/3/mediakas.pdf>

(Hämtad 27.1.2014)

Mäkinen, L., & Toivonen, T. 2006. *Keskustelua opettajien GIS-taidoista*. Terra, 118(1)

<http://elektra.helsinki.fi/se/t/0040-3741/118/1/keskuste.pdf>

(Hämtad: 14.4.2014)

Mäyrä, I. 2000. *Audiovisuaalista mediakulttuuria verkko-opintoina*. Aikuiskasvatus:

Aikuiskasvatustieteellinen Aikakauslehti, 20(2)

<http://elektra.helsinki.fi/se/a/0358-6197/20/2/audiovis.pdf>

(Hämtad: 14.4.2014)

Nordenstreng, K., & Wiio, O. A. 2012. *Suomen mediamaisema / (3. täysin uud. laitos. ed.)*.

Tammerfors: Vastapaino.

Palviainen, Å. 2012. *Lärande som diskursnexus: Finska studenters uppfattningar om skoltid, fritid och universitetsstudier som lärokontexter för svenska*. Nordland – Nordisk tidsskrift för andrespråksforskning, 7(1): 7-35. Fagbokförlaget.

Peacock, M. 1997. *The effect of authentic materials on the motivation of EFL learners*. ELT Journal: English Language Teachers Journal, 51(2), 144.

<http://eltj.oxfordjournals.org/content/51/2/144.full.pdf+html>

(Hämtad: 14.4.2014)

Peltonen, S. 2011. *Undervisning i svenska som främmande språk: högstadielärares förhållningssätt till autenticitet*. Magisteruppsats. Institutionen för språk vid Jyväskylän universitet. Jyväskylä.

Pitkäranta, A. 2010. *Laadullisen tutkimuksen tekijälle. Työkirja*. Satakunta yrkeshögskola.
http://www.samk.fi/download/13153_Laadullisen_tutkimuksen_tyokirja_APitkaranta.pdf
(Hämtad: 28.4.2014)

Seppänen, J., & Väliaverronen, E. 2012. *Mediayhteiskunta /*. Tammerfors: Vastapaino.

Statistikcentralen. 2011. *Ajankäyttötutkimus 2009: Muutokset 1979-2009 ennakko*. Helsingfors.
http://www.stat.fi/til/akay/2009/02/akay_2009_02_2011-02-17_fi.pdf
(Hämtad: 25.3.2014)

Suoninen, A. 2014. *Lasten mediabarometri 2013. 0–8-vuotiaiden mediankäyttö ja sen muutokset vuodesta 2010*. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura.
<http://www.epressi.com/tiedotteet/kulttuuri-ja-taide/lasten-mediabarometri-2013-internetista-ontullut-osa-pienimpienkin-lasten-arkipaivaa>
(Hämtad 14.4.2014)

SurveyMonkey. 1999-2014. *Det här är Likertskalan*.
<https://sv.surveymonkey.com/mp/likert-scale/>
(Hämtad: 29.4.2014)

Taanila, A. 2012. *Määrällisen aineiston kerääminen*.
<http://myy.haaga-helia.fi/~taaak/t/suunnittelu.pdf>
(Hämtad: 28.4.2014)

Tarnanen, M., Luukka, M., Pöyhönen, S. & Huhta, A. (2010). *Yläkoulun tekstikäytänteet kielten opettajien näkökulmasta*. Kasvatus: Suomen Kasvatustieteellinen Aikakauskirja, 41(2)
<http://elektra.helsinki.fi/se/k/0022-927-x/41/2/ylaktarn.pdf>
(Hämtad: 14.4.2014)

The Glossary of Educational Reform. Great Schools Partnership. 2013. *Authentic Learning*. Portland. USA.
<http://edglossary.org/authentic-learning/>
(Hämtad: 7.2.2014)

Tomlinson, B. 2012. *Materials development for language learning and teaching*. Language Teaching. 45. 143-179. Cambridge University Press. USA.

<http://www.cup.cam.ac.uk/servlet/file/store7/item6925339/version1/Materials%2520development%2520for%2520language%2520learning.pdf>

(Hämtad: 16.4.2014)

Utbildningsstyrelsen. 2004. *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2004.*

<http://www02.oph.fi/svenska/ops/grundskola/LPgrundl.pdf>

(Hämtad: 25.3.2014)

Utbildningsstyrelsen. 2012. *LP 2016.*

<http://www.oph.fi/lp2016>

(Hämtad 19.2.2014)

Werner, A. 1996. *Barn i TV-åldern*. Lund: Studentlitteratur. Sverige.

BILAGA 1

Kyselylomake yläkoulutason ruotsin kielen opettajille

Olen kolmannen vuoden ruotsin opiskelija Jyväskylän yliopistosta ja teen kandidaatintutkielmaa elokuvien ja TV-ohjelmien käytöstä yläkoulun ruotsin opetuksessa opettajien näkökulmasta. Sisällytin kyselyyn TV-ohjelmien ja elokuvien lisäksi myös videoklipit, joilla tarkoitan esimerkiksi lyhyempiä videopätkiä (esim. Youtube), jotta vastaaminen olisi hedelmällisempää.

Tulevana ruotsin opettajana uskon tutkimuksestani olevan hyötyä tulevassa opettajantyössäni ja lisäävän arvokasta tutkimusmateriaalia opettajan työn haastaiden lisääntyessä yhteiskunnan ja koulujen digitalisoitumisen myötä. Tutkielmani johtopäätökset tehdään näiden kyselyiden pohjalta ja kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Toivon voivani hyödyntää tätä kyselyä mahdollisuuksien mukaan myös pro gradu-tutkielmassani, joten kyselyyn vastaaminen antaa luvan käyttää tutkimusmateriaalia myös myöhemmässä vaiheessa.

Voit vastata suoraan tähän tiedostoon ja käyttää vastaustilaa niin paljon kuin on tarpeen. Käytän kysymyksissä selkeyden vuoksi termiä *audiovisuaalinen materiaali*, jolla viitataan elokuvaan, TV-ohjelmiin ja videoklippeihin.

Lähetä vastauksesi sähköpostiini iida.m.kalpio@student.jyu.fi.

Kiitos vastauksista jo etukäteen!

Taustatiedot:

1. Ikä
2. Paikkakunta
3. Työvuosien määrä
4. Käytössä oleva(t) oppikirjasarja(t)

Tutkimuskysymykset:

1. Kuinka paljon käytät audiovisuaalista materiaalia(elokuvia, TV-ohjelmia, videoklippejä) ruotsin opetuksessa? Laita rasti sopivimman vastauksen perään.
  - vähintään kerran päivässä
  - vähintään kerran viikossa
  - vähintään kerran kuussa
  - en koskaan
- 1a. Mistä hankit materiaalit? (esim. internet, dvd, joku muu lähde?)
- 1b. Sisältääkö käyttämäsi oppikirjasarja audiovisuaalista materiaalia? Entä jotain muuta digitaalista materiaalia? Koetko sen hyödylliseksi?
- 1c. Millaiset resurssit sinulla on hyödyntää audiovisuaalista materiaalia opetuksessasi?

2. Mistä eri syistä käytät audiovisuaalista materiaalia ruotsin opetuksessa? Valitse 1-5 osa-alueen tärkeyden mukaan. Käytä vastaamiseen esimerkiksi korostusväriä.

1. kuullun ymmärtämisen kehittäminen

Ei ollenkaan tärkeää 1 2 3 4 5 *Erittäin tärkeää*

2. kieliopin vahvistaminen

Ei ollenkaan tärkeää 1 2 3 4 5 *Erittäin tärkeää*

3. sanaston vahvistaminen

Ei ollenkaan tärkeää 1 2 3 4 5 *Erittäin tärkeää*

4. puheen/ääntämisen kehittäminen

Ei ollenkaan tärkeää 1 2 3 4 5 *Erittäin tärkeää*

5. kirjoittamisen kehittäminen

Ei ollenkaan tärkeää 1 2 3 4 5 *Erittäin tärkeää*

6. lukemisen kehittäminen

Ei ollenkaan tärkeää 1 2 3 4 5 *Erittäin tärkeää*

7. kevyemmän materiaalin lisääminen oppitunneille

Ei ollenkaan tärkeää 1 2 3 4 5 *Erittäin tärkeää*

→ Muu syy, mikä?

Ei ollenkaan tärkeää 1 2 3 4 5 *Erittäin tärkeää*

3. Hyviä ja huonoja puolia audiovisuaalisen materiaalin käytössä ruotsin opetuksessa. Vastaa kokonaisin lausein tai ranskalaisin viivoin.

a. Positiivista

b. Negatiivista

4. Mikä on eniten käyttämäsi elokuva, videoklippa ja/tai TV-ohjelma ruotsin opetuksen yhteydessä?

5. Pitäisikö audiovisuaalista materiaalia käyttää enemmän ruotsin opetuksessa? Miksi?

6. Onko sinulla vielä lisää ajatuksia tai mielipiteitä aiheesta ”TV-ohjelmien ja elokuvien käyttö” ruotsin opetuksessa? Mitä esimerkiksi toivoisit audiovisuaaliselta materiaalilta? Miten koet oppimateriaalien digitalisoitumisen?